

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Christianæ. Institvtonis Formula

Sonnius, Franciscus

Sylvædvcis, 1570

Tractat. Secundus. De decem praeceptis Decalogi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30409

DE PRÆCEPTIS.
Incorrumpit autem facit pri-
mum Deo. Nihil profet
tale præstat sola notitia ma-
datorum, quanquam & ip-
necessaria sit.

M A G I S T E R.

Valde illustris sententiae
qua dicit Saluador, Seruus q-
Luc. cognouit voluntatem domi-
ni sui, & non fecit secundum vo-
luntatem eius, vapulabit pli-
gis multis. Qui autem nō co-
gnouit, & fecit digna plagi
vapulabit paucis. Insinuat
quod ignorantia mandato-
rum culpam habet, sed multa
maiorem noticia eorundem
non admixta operi. Nunca
cita primum mandatum.

D I S C I P U L U S

V Num crede Deum.

M A G I S T E R.

Veruni in lege Domini qui
scrip-

T I S.
acit pr
profed
cia ma
n & ip

R.

entiae
ruus q
u domi
dum v
abit pl
n nō co
u plagi
sinuan
andato
d multi
runden
Nunc re
am.

ni qui
fcrip

DECALOGI. 38

scriptum est? quomodo legis?

DISCIPVLVS.

Ego sum Dominus Deus tu- Exod.
us, nō habebis coram me De- 20.
os alienos: nō facies tibi scul Deut.
ptile, neque omnem similitu- 5
dinem eorū, quæ in cælo sunt
desuper, aut in terra deorsū,
& quæversātur in aquis sub ter
ra, nō adorabis ea neq; coles.

MAGISTER.

Quid hic præscribitur?

DISCIPVLVS.

Vt fide agnoscamus, & agno
scentes colamus vnū solū De-
um, & præter eū nihil prorsus
suscipiamus illius loco, nō af-
tra celi maiora vel minora, nō
Angelos, nō homines quanta
fulgeant dignitate, neq; idola
gētiū, neque Diuorū statuas,
quas habent Christiani. Om-
nia enim hęc aut finxit omni-

D ij. potens

DE PRÆCEPTIS.

potens manus eius, aut feci
homo. MAGISTER.

2. Co. Hinc Apostolus Corinthij
scripsit, Et si sint qui dicantur
dij (stulta scilicet persuasionem
gentium) nobis tamē non est
nisi unus Deus, ex quo omnia
& unus dominus Iesus Christus,
per quē omnia. At quid
interest inter idola gentium
& imagines Christianorum?

DISCIPULVS.

Idolum & simulachrum id
significant, diuerso licet idio-
mate. Nam simulachrum vox
Latina est a simulādo, idolum
verò Græca vox est ab εἰδοῖς,
quod speciē & imaginē inanē
præ se ferat, quum absit veri-
tas: qualia sunt imago Merku-
rij, imago Iunonis, aut statua
Dianæ, mendacissimè simulā-
tes, aut sibi diuinitatē inesse,
aut

S.

DECALOGI. 39

aut certè Deum esse, vel Deā
cuius erant simulachra. A qui
bus iubet abstinere Ioannes 1. Ioā.
Apostolus, dicēs, Filioli custo
vlt. dite vos à simulachris.

M A G I S T E R.

Et imagines Diuorum in tē
plis nostris, nunquid idola
sunt aut simulachra?

D I S C I P U L U S

Nequaquam. Quia non sta-
tuuntur ante cōspectus Chri-
stianorū vt significant, aut si-
bi, aut prototypo vllā inesse
diuinitatem, sed vt rapiant in-
tuētes, partim in imitationē,
partim in venerationē eorū,
quos Deus ipse summo digna-
tur honore in throno maiesta-
tis & gloriae suæ.

M A G I S T E R.

Attamē vetuit Deus ne scul- Exo.
ptile nobis faciamus, vllāue 20.

simi-

DE PRÆCEPTIS.

Deu. similitudinē eorū quę in celi
5. sūt, aut in terris, aut subterra.
DISCIPVLVS.

Non vtique absolutè hoc ve-
tuit, sed per expressionē cau-
ſę, videlicet vt adoretis ea, ve-
colatis tanquam deos. Quem
fanè ob finē habere sculptile
aut imaginē agnoscimus pro-
fus cōtrariūm mādato Domi-
ni:

M A G I S T E R.

Perge ad secundū mandatū.

DISCIPVLVS.

Exo. Secundum mandatum est,
20. Nec iures vana per ipsum.
Deut. Lex autem Domini uno quidē
5. loco sic habet, Non assumes
Mar. nomen domini Dei tui in va-
5. num siue frustra. Alio vero lo-
co, Nō peierabis, reddes au-
tem Domino iuramenta tua.

mag.

S.
in cæli
bterra

DECALOGI 40
M A G I S T E R.

Quæ igitur hic prohibentur?
D I S C I P V L V S.

Potissimum tria: Primū, pe-
ierare, hoc est, falsum animo-
ue fallendi iurare: Secundū,
nō reddere siue implere iura-
niētum rire prēstitum: Terti-
um, assumere nomē Dei in va-
num siue frustra, nempe leui-
ter, & citra debitam reueren-
tiā iurando, execrando, vel
maledicendo.

M A G I S T E R.

quid verò intelligis per no-
men Dei?

D I S C I P V L V S.

In primis quo numen ipsum
vel id quod numini propriū
est exprimitur. Deinde quo
appellātur ea quib⁹ Deus per-
ficit salutē nostrā, qualia sunt
sanguis Christi, mors Christi,

crux

DE PRÆCEPTIS.

Crux sancta. Tertio nomine
Diuorū, quatenus Diui sunt
& omnium creaturarum, qui
tenus à Deo dependent. Pe-
ciusmodi enim non licet iun-
re, uti palam docuit Christus
Matthei Cap. 5. & Iaco. Cap.
5.

M A G I S T E R.

An nullo vñquam casu liceat iurare?

D I S C I P V L V S.

Ro. 1. Apostolus Paulus, lumen veritatis, subinde iurasse legitur.
2. Co. 1. Docet & Hieremias Propheta dicens, Iurabis vivere Domini.
Hie. 4. He. 6. nus in iudicio, in iustitia, & veritate. Adhæc Deus ipse cum non haberet maiorem se, iurauit per semetipsum. Itaque licet aliquando iuramentum sive iurandum interponere, sed super re vera, & iusta, accedente iudicio discretionis. Ut

quia

S.
omini
i sunt
m, qui
t. Pe
et iun
aristu
. Cap
u lice

DECALOGI. 41

quia maiestas numinis summa est, nō assumatur in testē, nisi necessitate exigēte, & id debita cum veneratione.

M A G I S T E R.

At dicit Saluator. Non iu- Mar.
rabis omnino. Item Iacobus, 5.
Non iuretis quodcunq; iura- Mat.
mentum. 5.

D I S C I P V L V S.

Vtiq; sic dicunt : sed loqun-
tur ambo de his quæ passim
priuataq; affectione citra ne-
cessitatem cōtingunt: nō au-
té de his qnæ Iuliis ordine ob
publicā t̄anquillitatem, vel
aliâs necessitate vrgente fiūt,
deficientibus nimirum alijs
vijs probādi veritatem. Sicut
cūm dicit Lex: Non occides,
non prohibet cēdes, quę Iure
fiunt vel autoritate publica,
aut ex necessitate, seruato mo-

D v. dera-

DE PRÆCEPTIS.

deramine inculpatæ tutelæ.

MAGISTER.

Quam optime, Recita ter-
tium mandatum.

DISCIPVLVS.

Tertium mādandum est, Sab-
bata sanctifices.

MAGISTER.

Quid sunt sabbata?

DISCIP VLVS.

Exo. Dies quieti, quò diuinis reli-
20. giosè vacemus, deputati, Deo
Deu.,^s sic mandāte, vel per semetip-
fū, vel per eos qui pr̄esident in
terris vicaria ipsius authorita-
te. Qua ratione Sabbathia Chri-
stianorū sunt, dies Dominica,
maiora insuper festa, Natalis
Domini, Paschē, Ascensionis,
Pentecostes, deniq; festi dies
Sanctorū.

magis-

DECALOGI.

42

M A G I S T E R .

Et in scripturis dic qua forma datum est hoc mandatū?

D I S C I P V L V S

Hac sanè, Memento siue obserua, ut dié Sabbati sacerdices & sacrificies 20. Sex diebus operaberis, septimo autē die Sabbatū domini Dei tui est. Non facies omne opus in eo, tu, & filius tuus, & filia tua, seruus tuus, & ancilla tua, iumentum tuum, & aduenia, qui est intra portas tuas.

M A G I S T E R .

Quid igitur hic nobis prohibetur?

D I S C I P V L V S.

Ne die Dominica ac alijs festis diebus (que sunt Sabbata Christianorū) exerceamus opera seruilia, laboresue prophanos.

M A G I S T E R .
Quem autē ob finem pro-
D vj. hiben-

DE PRÆCEPTIS.

hibentur eiusmodi?

DISCIPVLVS

Dicit lex, Memento ut di
Sabbati sanctifices, id est, re
corderis in Sabbato eū obli
nē cessare ab ijs, quę singuli
diebus peragebas, vitæ huius
gratia, ut quiete diuinis depu
tatā sanctè peragas, causa salu
tis inueniendæ. Quiescit au
tem anima in Deo, quādo ei
pedita curis seculi, secum ve
lut deliciatur in donis diuinis
per deuotas meditatiōes, per
auditiones verbi Dei. per pre
ces, per laudes, per sacrificia.

M A G I S T E R.

Profectò hoc est verè Sabba
tismum Domini agere.

DISCIPVLVS.

Et quidē vtiliter. Nā qui eū
in modū sanctificat Sabbatū,
& finē assequitur præcepti &
mirā

I.S. DE CAL O G I 43

mirā gratiā Dei sibi cōciliat
obediendo. Ediuerso autem
qui eo die aut otio, aut luxui,
aut lasciuis, vel alioqui indig-
nis se tradit rebus, is & tem-
pus perdit, qua nulla iactura
irrecuperabilior, & propheta-
nat diē quē De° sanctū esse vo-
luit, nō citra grauē culpā, ac
proinde durā illius indigna-
tionem contra se prouocat.

M A G I S T E R.

Volo autē vt deinceps nō reci-
tes mihi nisi ipsa verba diui-
næ scripturæ, quia clara sunt
& succincta.

D I S C I P V L V S.

Fiet.

D I S C I P V L V S.

Q Vartum prēceptū est, Ho-
nora patrem tuū & matrē Exo.
tuam, 20.
Deu. 5

DE PRÆCEPTIS.

Math. tuā, vt sis lōgeuiū super terrā.
19.

M A G I S T E R.

Quos tu patris ac matri
nominibus intelligis?

D I S C I P V L V S.

Est vita humana, qua homi
nes sumus: est & vita sancta,
qua secundum Deum & Chri

Heb. stianè viuimus. Patres igitur
12.

sunt aut matres, quicunque nos
vel generant ad illam vitā, ut
faciunt genitores ac progeni

1. Co. tores carnis nostræ, vel rege

4. nerat ad istam vitā, ut faciunt
Episcopi, Pastores & Euange
listæ, potissimum sancta ma
ter Ecclesia.

M A G I S T E R.

Etiam illi qui educant, aut
conseruant, aut defendunt vel
hac vel illa vitā, ut faciunt nu
trices ac nutricij, gubernato
res insuper rerum publicarū,

magis

DE CAL O G I 44

magistri quoq; recte institu-
tionis. Qui quēadmodū mu-
nere paterno funguntur, ita
& appellatione patris & ma-
tris digni sūt, Iuxta phrasim
qua olim Cōsules Romani Pa-
tres cōscripti appellabantur.
Etia hoc mādes memoriętuę.

DISCIPVL VS.

Faciam.

M A G I S T E R.

Quid autem comprehendit
in se honor de quo loquitur
præceptum?

DISCIPVL VS.

Tria, videlicet, debitam re-
uerentiam, spontaneam obe-
dienciam, piam (dum opus
est) subventionem.

M A G I S T E R.

Summatim ergo, qui nam
violent hoc mandatum?

DISCIPVL VS.

Qui-

i. Ti-
mo. 5.

DE PRÆCEPTIS.

Quicunque non deferunt honorem parentibus. Deinde qui non obtemperant madatis eorum, etiam si alioqui uenerentur eos. Potissimum autem, qui flocci pendunt maternas. data ecclesiæ, quæ modis omnibus mater nostra est. Aut nobiles sunt ijs, qui à Deo accepti perunt præsidendi in Ecclesiæ potestatem, ut faciunt (propter dolor) passim nūc téporis misericordiæ in fine catholica. Tertio qui senectutem parentū aut superiorum nō suspiciunt, neque subleuant pro viribusc gestatem illorum.

M A G I S T E R.

Multò autem maximie, qui insectat eos maledictis, probbris, cōtumelia, aut manu denique iniuriosa, ut nūc insectatur cōmunem matrem nostram.

Eccles.

I S.
ferun
Deind
māda
qui ve
um a
t mā
is om
Aut n
o acc
cclesiu
(prol
ris ma
Tertio
ū aut
t, ne
ouse
, qui
s, pro
u de
seclā
ofstrā
Ecc.
10151

DECALOGI . 45

Ecclesiā plerique hēreticorū.
Redde sequens mandatum.

DISCIPVLVS.

Q Vintum mandatum, Non Exo.
occides. 20.

M A G I S T E R.

Occidere autem quid signifi- 5.
cat? DISCIPVLVS. Mat.

19.

Vitam tollere. Verum sicut
duplex est vita hominis Chri-
stiani, altera corporis per ani-
mā, altera animę per gratiam
Dei: illa viuit vt homo, hac ve-
rō viuit in eo virtus, Christus,
& ipsemet Deus: ita bifariācō
tingit occidere , vel tollendo
animā à corpore, vt faciūt ho-
micide, vel tollēdo gratiā Dei
ab anima, vt faciūt: seducto-
res trahentes in hæresim aut
aliud peccatum mortale.

Mag-

DE PRÆCEPTIS.

M A G I S T E R.

Et sanè tanto grauitis deli-
quunt contra hoc mandatum
hi quam illi, quanto dignio-
est hęc vita prę illa. Verūm n-
hil ne viuentium occidere li-
quet, ne publices quidē aut vi-
tulum saginatum?

D I S C I P V L V S.

Vt nemo tam generaliter in-
telligat præceptū, ideo dixi
Saluator his verbis, Nō homi-
cidiū facies, hoc est, nō inter-
ficies hominē. Quod rursum
intelligere oportet. Primo de
occisione, quæ fit præter ordi-
nem Iuris priuata voluntate.
Nam Principi ac Iudici licet
malefactores interimere, vt
qui nō sine causa gladiū por-
tant publicæ iusticiæ.

M A G I S T E R.

Imò præcepit illis Deus, vt
inter-

Mat.

19.

Rom.

13.

IS.

DECALOGI. 46. Co.

interimant, dicens, Maleficos 13.
is deli nō patieris viuere, sed tolles Exo.
ndatun eos attamē per formā iusticię. 20.

DISCIPVLVS.

Secundo de ea occasione,
quæ fit extra necessitatē. Iure
autem naturę cuilibet licitā est
sui ipsius defensio.

MAGISTER.

Addendū erat, Seruato mo-
deramine inculpatę tutulæ,
quod ubi seruatur, ibi nulla
est prēuaricatio mandati. Re-
cita nunc sextum mandatū.

DISCIPVLVS.

Sextum præceptum est, Nō
mœchaberis, vel vti Salua- Exod.
tor inquit in Euangeliō, Non 20.
adulterabis. Deut.
5.
Mar.
19.

MAGISTER.

Ista autē, mœchus, mœchia,
mechari, quid significant?

DISCIPVLVS.

Græci

DE PRÆCEPTIS.

Græci vtūtūr his vocibūs diē
exprimendū adulteriū. Diō stu-
tur autē adulter, qui corpor cat
vsum trāsfert ad cōiugem tia
suam. Inde verbū adulteran
significās arte aliqua. rē syno
ram seu probatā corrūpen pra
Vnde & adulterium significā
propriè cōcubitū cum cōiug
nō sua, largē verò acceptum
omne illictum actū carni
qui fit vel cōtra vel præterle
gitimum vsum generationis
hoc est, citra approbationē
eius qui naturā instituit. Sic
ti nummus, qui nō habet ap
probationē Principis, adulte
rinus consueto vocabulo ap
pellatur. MAGISTER.

Quæ ergo prohibentur hoc
mandato?

DISCIPVLVS.
In primis adulterium strīct
dīct.

TIS.

DECALOGI. 47

cibus dictum, deinde stuprum, incę
iū. Diō stus, raptus, sacrilegiū, forni-
corpor catio, immūdicitia, impudici
igem tia, illa deniq; quæ sua qual-
alteran tate huc impellunt. Omnia e-
ré syn- nīm hæc adulteria sunt, quia
rūpen præter debitum vsum genera-
gnifici tionis, nō habentia approba-
i coīug tionē à Deo auctore nature.

M A G I S T E R.

Nunc exordiamur sequens
mandatum.

DISCIPVLVS.

S Eptimum præceptū est. Nō
furtum facies.

Exod.

20.

M A G I S T E R.

Quid igitur dicemus de ra- Deut.
pinis? quia aliud est rapina, a- 5
liud furtum.

Math.

DISCIPVLVS. 19.

Furtum quidem propriè si-
gnifi

DE PRÆCEPTIS.

gnificat clanculariā substrictionem rei alienę. Verūm h
loco, quēadmodum s̄epius
Scripturis, atq; etiā apud
risperitos, furti nomine in
ligitur. omnis iniusta cōtred
tio rei alienæ, siue sit extor
vi aut violētia, vt faciunt q
spolijs, rapinis, cōcussioni
in suum vsum vertunt, quo
aliorū est: siue sit clanculū a
per fraudē usurpata, vt faci
fures, impostores, usurarij,
moniaci, & quicunque circ
ueniunt proximum suū in
mercijs aut contractibus.

M A G I S T E R.

Multūmne cāuendæ sunt
iusmodi iniustitiæ, siue fra
ude siue violentia fiant?

D I S C I P V L V S

Multum per omnia, quia vi
lant charitatē, subuertuntin

sup

FIS.

DECALOGI 43

super iustitiā, denique publi-
cam conturbant tranquillita-
tem: magis autē quæ prioris
ordinis sunt, quoniā vis simul
illata auget malitiam facti.

M A G I S T E R.

Debes itaq; hoc loco com-
mendare memoriæ regulā Iu-
ris ex beato Augustino desum Epist.
ptā, videlicet. Nō dimititur 54.
peccatū, nisi restituatur abla-
tū. Siquidē præuaricatio hu-
ius mandati nō diluitur vlla
penitentia, nisi fiat reparatio,
saltē in voto, dāni illati.

D I S C I P V L V S.

Quid si egeat qui abstulit,
nec posset refundere?

M A G I S T E R.

Hunc rursum cōsolatur hæc
regula Iuris, Nemo obliga-
tur ad impossibile. Perge por-
rò ad sequens mandatum.

disc-

DE PRÆCEPTIS.

DISCIPVLVS.

Exo.

20.

Deu.

5.

O Ctauū mandatū sic habet
Nō loqueris cōtra prox
mū tuū falsum testimonium

MAGISTER.

Dic sensum mandati.

DISCIPVLVS.

Sensus est. Quod nusquā nec
in iudicijs, neq; in concione
neque in colloquijs, nec vñ
etiam modo, non voce, no
signis aut nutibus, non epist
lis, nō inuectiuis, aut famos
(vt vocant) libellis, licet dic
re falsam attestationē adver
sus proximum, hoc est, cōtri
hominem, quicunq; sit ille.

Omnis enim homo proxim
nomine intelligitur. Interdi
cit enim dominus nobis om
nem virulentiā lingue, eorūq
que vicem linguae supplent.

MAGISTER.

Quid

IS.
S.
hab
pron
oniu

DECALOGI. 59

Quid si quispiam dicat ser-
mone veritatis, hunc vel illū
esse adulterum, vel impostorē
aut sacrilegum?

DISCIPULVS

Falsum hoc loco dicitur, nō
solum quod repugnat verita-
ti, verum etiā quod iniquum
est, aut illegitimum siue non
syncerum, ea sermonis phrasī,
qua pecuniā nō approbatam
vocamus falsam monetā. E-
nulgare itaq; tale quid de pro-
ximo, iniquum est. & illegiti-
num, ideoq; licet sit dictū ve-
rum, est tamen falsum testimoniū
natum cum iniuria proximi,
cuius fama læditur citra
approbationem legis.

M A G I S T E R .

Quid si sic testetur quis in
iudicio?

DISCIPULVS

E. Vti-

Quid

DE PRÆCEPTIS.

Vtiq; ibi licet, modò legitim dici
auctoritate publica cōpell nit,
ris, neq; tibi vni secretū ei no a
debet id super quo interrog dici
ris, vt esse debet si in Conf- etū
one Sacramentali receperi null

M A G I S T E R.

Tamē etiā in iudicijs subino qué
cōtra proximū est, adferen vel i
illi dispendiū rerū suarū, no
nunquam causam mortis. Dei

D I S C I P V L V S.

Regula Iuris habet, Nemini
peccare faciendo, quod facen
Ius habet, Qui verò in iudio
is testatur verum cōtra pro
mū suum, facit quod Iure po
test, imò quod Iure facere de
bet. M A G I S T E R.

An verò liceat dicere falsum
testimonium pro proximo?

D I S C I P V L V S.

Nequaquam. Si enim in iu
dicij

TIS. DE CAL O G I. 50
legitini dicijs id fiat, & iudici impo-
cōpellit, & iustitiā subuertit, & dā-
retū ei no afficit partē. Sin extra iu-
terrog dicium fiat, nihilominus iun-
Conf. cū habet mendaciū, nusquā
ceperi nullōne respe&tū licitū. Et qui
subind dē perniciosum mendaciū, si
dferet quēpiā aliū lēdat vel in bonis
rū, no vel in fama, vel in corpore.

M A G I S T E R.

rtis. Deinde, an liceat dicere, falsū
S. testimoniū cōtra Deū aut mā-
trē Ecclesiā, aut fidei doctri-
nā?

DISCIPVLVS

Multò minūs quām contrā
proximum. Qui enim prohi-
buit quod leuius ducitur, vo-
luit haud dubiē prohibitum
quod est grauius.

M A G I S T E R.

Quæ duovt certò consta-
rent, ideo Saluator renouans
istud mandatū, dixit hac for-

E ij. ma,

DE PRÆCEPTIS.

Math. ma, Non loqueris falsum te cōcu
19. moniū, omittēdo voces illi tui.
Cōtra proximū, quāsi nusq;
neq; vñquam liceat asserere In
falsū, nec p proximo, nec man
tra proximū: multoq; min
cōtra id, quod homine mai Ibi p
est. Itaq; sūmatim. Qui nātus v
linquūt cōtra hoc mandatum cupi
Testes iniqui, detractores, nō se
furrones, falsarij, potissimū mo
qui deprauāt Scripturas, a inter
quouis modo adulterant v
bum Dei, qui euulgant fal Ist
dogmata, qui spargunt libe Chr
los famosos, qui deniq; cōt
Deū aut Sanctos eius loqu Ex
tur blasphemīā, aut detrahū qui
traditionibus antiquis, v cup
auctoritati matris Ecclesie. tu

DISCIPVLVS.

Nōnum mandatum est. N Dec

IS. DE CAL O G I T 51
sum ta cōcupisces vxorem proximi
ces illa tui.

nusq MAGISTER.

asser In quo autem differt istud
nec mandatū à quinto mandato?

DISCIPVLVS
Ibi prohibetur omnis illici-
tus vſus carnis, hīc verò con-
cupiscētia eiusdē, etiā si actus
ores, nō sequatur: vt intelligat ho-
mo tā offendit Deū affectibus
internis, q̄ factis externis.

MAGISTER.

Istud ne exprimit vſpiam
Christus?

DISCIPVLVS.
Exprimit sanè dicens, Omnis Mat.
qui viderit mulierem ad con-
cupiscēdum eam, iā mœcha-
lesit. tuis est eam in corde suo.

MAGISTER.

Decimū mandatū quod est?

DISCIPVLVS.
Non

DE PRÆCEPTIS.

Man- Non concupisces domi
datū. proximi tui, non agrum, ne
seruum, non ancillam, nō b
uem, non asinum, aut vniue
sa quæ habet.

MAGISTER.

Et istud in quo differt à
ptimo mandato?

DISCIPVLVS

In eo quod hic prohibetur
mus, id est, affectio prauare
alienarū: ibi verò manus, he
est, ipsa externa surreptione
rapina, vel detētio rei alieni.

PRÆCEPTA DECALO

gi non sufficere ad salutem.

MAGISTER.

PRædicta verò mandata
sufficient ad salutem?

DISCIPVLVS.

Omnia quidem, & singul
obseruatū per necessaria fun
dicente Saluatore, Si vis ad

TIS. DECALOGI.

tā ingredi, serua mādata. Nō Mat.
domu
rum, nō
n, nō b
t vnius
ffert à
s
betura
rauare
anus, h
eptio
ei alien
ECALO
lutem.
ndata
em?
ys.
& singul
aria sunt
vis ad
tao

52
quidē hoc duntaxat, vel illud, 19.
sed mandata, itaq; omnia, nul
lo excepto. Addit insuper Ia- Iaco.
cobus Apostolus, dicēs, Qui- 2.
cūq; totā legē seruauerit, of-
fendat autē in vno, factus est
omniū reus, hoc est, tā condé-
nabitur propter transgressio-
nē vnius mādati, quām si om-
nia transgressus esset: grauior
tamen erit condénatio illius,
qui prēuator fuerit depre-
hensus pluriū, vel omniū.

M A G I S T E R.

Quærebam, sufficerent ne
ad salūtem, an non?

DISCIPULVS.

Quod nō sufficiāt, certū est
ex hac regula Apostolica, Qui
non diligit manet in morte:
nō diligit, inquā, vtī opertet,
Deum super omnia, & pro-
ximum

M
D
ex t
anit
a, &
E
H
dis
to t
acc
quā
est c
q; f
tā i
ris,
for
le i
fici
atq
qui
teip

DE DVOBVS.

ximū sicut semetipsum , tali manet in morte. Itaq; long est extra viam , quæ ducit ad vitam.

M A G I S T E R.

Verum regula illa Ioanni est vniuersalis?

D I S C I P V L V S.

Vtiq;. Nam propositio inde finita (vt vocāt) valet Vniuersalem in traditionibus , testis Aristotele.

M A G I S T E R.

Q Væ igitur necessaria puitas præter iam dictas

D I S C I P V L V S.

Duo illa mādata charitatis, quæ ipse met Christus vocat prima maxima quæ mandata, quod ex ijs pendeat tota lex, & Prophetæ.

M A G I S T E R.

Videlicet.

Disci-

Mat.
az.

MANDAT CHARIT. 53

DISCIPVLVS.

Diliges dominū Deum tuū Mat.
ex toto cordetuo, & ex tota ^{22.}
anima tua, & ex tota mente tu-
a, & ex omnibūs viribustuis.

MAGISTER.

Explica sensum.

DISCIPVLVS.

Hoc est, prorsus ac vero cor-
dis affectū, & hoc quidem to-
to tempore vite tuę, quia anima
accipitur pro vita. Sic ut nun
quā illius obliuiscaris, quod
est diligere ex tota mente. Id
q; fortiter animoq; infraesto,
tā in aduersis, quā in prospe-
ris, quod est diligere ex tota
fortitudine, Secundū autē simi Mat.
le illi, Diliges proximū tuum ^{22.}
sicut teipsum, hoc est, eo modo
atque ad illam beatitudinem
quomodo & ad quam diligis
te ipsum.

E v. Magis-

DE DVOBVS.
MAGISTER.

Ceterūm, quām mihi hic
ras: interpretationem?
DISCIPVLVS.

Veram atq; germanam: N
Sicut denotat similitudinem
non æqualitatem.

MAGISTER.

Lue,
10. Hoc certè loco. interrogabi
Iesum Legisperitus, dices,
quis est meus proximus?

DISCIPVLVS.
Cui & ostēdit Saluator argu
tē sanē, & pulcherrima quad
Parabola, omnē hominē vni
cuiq; proximum esse siue co
gnatus ac notus existat, siu
nō, siue eiusdem sit, siue cōtri
tiæ vel alienæ Religionis, di
cens, Vade & tu fac similiter,
hoc est, tu iudica omnem ho
minem tibi proximum esse, &
subueni ei in sua necessitatē